

veure moribunds González i Serra. I de rebot, en les tertúlies més agosarades es comenta que li vindria bé a Pasqual Maragall, que tindria el seu principal rival, Roca, distret en aventures alienes a la conquesta de l'alcaldia.

Tot i el desmentiment de Cullell, l'oposició va assenyalar com a principal beneficiari de la seva dimissió el Govern de la Generalitat. Josep Lluís Carod-Rovira va qualificar la dimissió del conseller de "salvavides que el govern Pujol necessita per no ofegar-se" i tant ell, com Antoni Farrés i Josep Curto van coincidir a dir que la dimissió no allibera de responsabilitat l'executiu de la Generalitat. Els portaveus d'ERC i del PP encara van anar més lluny i van acusar CDC d'haver deixat sol Cullell. El popular va parlar de "sacrifici polític" i el republicà, significativament, recità: "hi ha silencis que parlen, absències que retraten i immobilitats activíssimes". Cullell havia mantingut contactes previs amb els grups de l'oposició per consensuar la seva compareixença, i segons fonts d'aquests grups, en cap moment va afir-

Cullell va denunciar haver rebut amenaces personals i contra la seva família. La seva compareixença va plantejar l'interrogant sobre l'existència d'una trama d'espionatge.

mar que s'hagués sentit abandonat pel seu partit. El que tampoc va fer, asseguren les mateixes fonts, és negar-ho quan va ser requerit sobre aquest punt, cosa que alguns grups van interpretar com un assentiment. Sigui com sigui, tothom sap que Cullell no ha tingut excessives bones relacions amb destacats dirigents del seu partit, especialment amb Miquel Roca, però també amb Macià Alavedra i Lluís Prenafeta. Cullell ha fet tota la seva carrera política al costat de Jordi Pujol, el qual ha estat el seu principal valedor, però en aquests vint anys ha anat topant amb la segona línia. El 1987, després de perdre per pocs vots les municipals de Barcelona, es va queixar amargament del poc suport que havia rebut per part d'un sector de la cúpula de CDC. Textualment va dir que a alguns dirigents no els podia donar les gràcies. El que tampoc va aclarir la seva compareixença és si encara té aquest problema. El que sí que va quedar clar és que el delfí —que mai no ha arribat a ser-ho— ha quedat atrapat en una xarxa insalvable.

Pere Martí

En defensa pròpia

I ara confesseu que n'heu fet un gra massa, i que heu extremat los procediments en la persecució. Confesseu que no anàveu gaire pel bon camí i *qui no va pel bon camí, no fa bon pas a la fi*. No us podeu excusar en aquell dolent principi de que el fi justifica els medis, puix si aqueixos eren mals reprobables, lo fi era pitjor i reproable pels homes i per Déu".

Josep Maria Cullell acabava amb aquesta cita de mossèn Cinto Verdguer la intervenció més difícil de la seva vida. El poeta osonenc va escriure aquestes paraules un dia de novembre de 1897. Estan recollides en el seu llibre *En defensa pròpia*, un recull dels articles que un mossèn Cinto assetjat pel seu bisbe i anímicament ensorrat va publicar a la premsa de Barcelona per defensar-se d'una persecució cruel i injusta que li prengué la salut i les ganes de viure. Triant una cita d'aquest llibre, Josep Maria Cullell no solament va voler donar la dimensió exacta del terratrèmol que ha sotragat la seva vida personal, familiar i política les últimes setmanes, sinó que es manifestà víctima, com Verdguer, d'una persecució injusta i cruel.

Era el final d'una intervenció pausada, segura

El Parlament va viure en un ambient d'excepcionalitat la compareixença de Josep Maria Cullell. És la crònica d'una jornada parlamentària històrica, plena de gestos i significats polítics.

i, al parer de la majoria dels presents, convincent. Un discurs que en determinats moments tingué to de testament polític. De comiat.

Virginitat perduda. Diputats i periodistes es dirigien divendres passat al Parlament amb la convicció que havien d'assistir a alguna cosa diferent. Objectivament, es tractava d'una situació inèdita, desconeguda en els catorze anys de vida de la cambra des del restabliment de la Generalitat: un conseller del Govern de la Generalitat compareixia per presentar la dimissió després de veure's implicat per la premsa en un cas de presumpte tràfic d'influències. El Parlament, després d'anys i anys de tedi i distanciament del dia a dia dels ciutadans de Catalunya, recuperava el protagonisme que mai hauria hagut de cedir. La massiva presència de periodistes, flaixos fotogràfics i càmeres de televisió —que va provocar un col·lapse a la porta d'accés de la premsa— confirmava la inusual expectació generada. Subjectivament, potser més d'un diputat va pensar també que el Parlament anava a perdre, d'alguna manera, una determinada virginitat. Moltes coses havien de passar per primer

cop, el matí de divendres dia 18 de novembre. L'escenari havia estat preparat per l'ocasió. El previsible *overbooking* va aconsellar canviar l'emplaçament habitual de les compareixences per la Sala Conjunta del parlament, de més capacitat. Mitja hora abans de l'arribada de Cullell, els passadissos de la cambra ja bullien d'activitat. La policia autonòmica havia doblat la vigilància, d'uniforme i de paisà, i els fotògrafs esperaven expectants la primera instantània. Un diputat de l'oposició confirmava a EL TEMPS que no hi hauria tercer grau sobre l'afer de Sant Pere de Torelló, que les intervencions serien polítiques: "què vols que fem amb una persona que arriba amb la dimissió sota el braç?". Cullell arribà, puntual, a dos quarts de deu.

"No vinc a defensar cap cadira ni cap càrrec", van ser les seves primeres paraules. Una hora després d'haver començat a parlar, cap dels presents havia mogut pràcticament un múscul. Ni cigarreta al passadís, ni visita al lavabo, ni cafetonet al bar. Entre els assistents, Miquel Sellarès, amic personal de Cullell, fundador, amb ell, de CDC –tot i que posteriorment fou expulsat del partit nacionalista–, i una de les veus històricament crítiques amb els comportaments irregulars en l'àmbit de Convergència. Cullell el saludà amb un cop de cap just al final de la seva intervenció.

Confirmà la seva dimissió "irrevocable" –comunicada al president Pujol en una carta del dia 8 de novembre, que va llegir públicament– i féu un relat en clau personal dels esdeveniments dels últims dos mesos, des de la publicació de les primeres cintes amb converses privades de Cullell amb altres dirigents de CDC presumptament gravades fa dos anys, en plena crisi interna del partit nacionalista. Cullell va desmentir punt per punt les informacions acusatòries contra ell publicades pel diari *El Mundo* i el setmanari *El Triangle*, i d'algunes d'elles en demostrà la falsedat amb dades i documents. També va negar haver tingut cap mena de relació laboral amb Javier de la Rosa més enllà del fet de compartir un mateix despatx professional durant dos anys (1988 i 89). Va negar taxativament haver pressionat mai ningú per requalificar els terrenys de Sant Pere de Torelló propietat del seu cunyat, i explicà quin és el seu patrimoni personal.

A partir d'aquí, la comissió es va convertir en l'escenari d'un fet insòlit en els annals del parlamentarisme recent a Catalunya i possiblement també a Espanya: la imatge d'una oposició unida en la solidaritat, o simpatia, vers la figura d'un càrrec públic dimisit per presumpta corrupció. L'oposició va salvar Cullell per a apuntar directament contra el comportament de Jordi Pujol i CDC. Davant del silenci del protagonista, que no els va contradir en cap moment, els diferents portaveus van insinuar rei-

RICARD CUGAT

Cullell, a punt de comparèixer per presentar la seva dimissió. El conseller es manifestà víctima d'una persecució injusta i cruel.

Records molt actuals

"Els asseguro que seré fidel als meus orígens". Amb aquestes paraules es va acomiadar divendres Josep Maria Cullell del Parlament. Possiblement pel seu cap van passar en aquell instant algun dels moments de la seva trajectòria. La forma i el moment que va conèixer la seva dona, Roser Vilaró: donant classes d'alfabetització als barraquistes de Montjuïc; les persones que el van posar en contacte amb el món de la política: Joan Rion –de la Unió Socialista de Catalunya–, avui monjo de Montserrat, i Josep Maria Bricall, que li va fer conèixer Tarradellas, el desconegut president a l'exili; l'aposta pel projecte de Jordi Pujol, abandonant la família socialista per situar-se a dins i a l'esquerra de la Convergència-moviment; els primers mítings de CDC, quan ningú no en donava un duro; els anys de conseller d'Economia; les derrotes electorals a la ciutat de Barcelona davant Pasqual Maragall, amb el regust amarg de qui se sent poc recolzat per alguna de la seva gent... I potser algun d'aquests records li va semblar molt actual.

E. V.

teradament –i en alguns casos, afirmar– que Cullell ha estat una víctima del seu partit i del president Pujol. Josep Lluís Carod Rovira (ERC), Antoni Farrés (IC) i Josep Curto (PP) acusaren Pujol de no donar prou suport a Cullell i voler resoldre amb la seva dimissió la crisi que pateix el consell executiu, tot i haver-hi consellers en una situació molt més precària. També acusaren sectors de CDC, sense noms i cognoms, d'abandonar conscientment Cullell, aprofitant la delicada situació que viu, per treure-se'l del davant.

L'actitud del portaveu de CiU, Raimon Escudé, no ajudà precisament a restar credibilitat a les paraules de l'oposició. Basant-se en legalismes, sol·licità a l'oposició que es limités a seguir l'ordre del dia –amb la qual cosa, indirectament, els convidava a entrar en el cos a cos amb Cullell interrogant-lo sobre l'afer de Sant Pere de Torelló– i, quan li tocà el torn, fou el

portaveu que menys paraules va gastar per donar suport personal al conseller i el que ho féu de la forma més freda.

En aquest sentit, tampoc no va passar desapercebuda la segona cita de mossèn Cinto Verdager usada per Cullell en la seva intervenció: "Jo no era indòcil ni desobedient, tal vegada era massa dòcil i obediènt per lo temps i la gent que corre, puix arribaren a creure que podien pendre'm per juguina i que, com lo blat en l'era, podien fer-me ençà i enllà amb una forca de ventar".

Alguns van interpretar aquestes paraules com un retret de Cullell pel tracte rebut per alguns dels seus teòrics companys de viatge.

Al final, el clima viscut durant les tres hores de la compareixença es plasmà gràficament: en l'últim gest insòlit del dia, els representants de l'oposició van cridar Josep Maria Cullell per donar-li la mà, un per un, davant les càmeres dels fotògrafs. Després, Cullell desaparegué cap a un futur indefinit.

Eduard Voltas

Cullell, entre Isidre Gavín (CiU) i Rosa Martí (PSC), en el ple de la comissió de política territorial del Parlament de Catalunya. L'ex-conseller va desmentir punt per punt les acusacions contra ell.

Retorn als sots feréstecs

Devia ser juny de 1992. Josep Maria Garcia, propietari d'una casa de colònies als afores de Sant Pere de Torelló, rep la trucada d'un amic arquitecte informant-lo que al butlletí del Col·legi d'Arquitectes de Barcelona s'anuncia la tramitació d'un pla parcial d'urbanisme davant de casa seva: uns camps propietat de la família Vilaró —empresaris del tèxtil amb l'aigua al coll i estiuejants esporàdics del poble— propers a l'immens casalot a recer del riu Ges. En principi, la notícia el sorprèn. El seu oncle, Joan Ginebra, era el masover de la finca i si n'hagués sabut res ja li ho hauria dit. En canvi, Ginebra no tenia la més remota idea que al Mas Riera —el nom històric de la masia— hi haguessin de fer obres de cap mena. Ben cert que aquella construcció imposant però descurada cauria a trossos en pocs anys perquè tot-hom sabia que Joan Vilaró, l'hereu de la família, anava massa escanyat per rehabilitar l'edifici. Fins i tot corria la brama que la tenia hipotecada com a aval per a un crèdit de la seva empresa, Manufactures Vilaró, SA, que s'arrossegava agònica per l'eterna crisi del tèxtil...

Després d'aquella curiosa telefonada, Josep Maria Garcia se'n va anar a veure l'alcalde per saber de què anava tot allò del pla parcial d'urbanisme. Llavors ell no hi entenia un borrall de procediment administratiu. Només volia saber si el que es pretenia fer a pocs metres del Molí de la Riera —el nom amb què havia batejat la seva casa de colònies— afectaria un negoci que

A l'entorn de Ramon Vaqué, alcalde independent de Sant Pere de Torelló, s'ha generat un entramat de clientelisme electoral i pràctiques corruptes que esclata a les mans de tots aquells que s'hi acosten.

té com a primer atractiu la seva ubicació a la Vall del Ges, confluència de dos rius entre sots feréstecs i rouredes esclatants. L'espantava que algú pogués espatllar aquell indret que el mateix Ajuntament havia qualificat de reserva natural —rústica i no urbanitzable— però no li passava pel cap que a ningú se li acudís seriosament de construir ni una sola casa en aquell paratge enclotat, sense accessos ni canalitzacions i sovint emboirat, sobretot quan damunt del turó on s'ubica el poble hi havia prou sòl urbanitzable. Així doncs, en Garcia va travessar la porta de l'ajuntament i sense més preàmbuls va preguntar a l'alcalde què volia dir allò d'un pla parcial a la Riera. Durant 30 segons Ramon Vaqué va restar en silenci. Estranyament lívid. I tot d'una va reaccionar:

—Un moment, ja t'ho porto.

En tornar al despatx, l'alcalde duia entre mans uns plànols. Tot això del pla, venia a dir, era per fer de la masia una residència per a la tercera edat i una escola especial per a minusvàlids.

—Farem un jardí, zona de descans...

—No hi ha res més?

—Res més—, va contestar, sec, Ramon Vaqué. De fet, l'alcalde es limitava a recitar-li allò que hi havia escrit al tauló d'anuncis del consistori. La propietat Mas Riera havia passat a ser de domini públic amb la intenció de destinar-la a "residència de la tercera edat i zona de lleure, jardí i esportiva". La resta de la finca constava com a "escola-taller per a minusvàlids i subnor-